

ที่ นศ ๐๐๑๘.๑/ว ๕๐๗๕

ถึง สำนักทะเบียน ทุกสำนักทะเบียน

พร้อมนี้ จังหวัดขอส่งสำเนาหนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๘/ว ๒๓๖๖๔ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓ เรื่อง หารือกรณีการขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ มาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ทั้งนี้ ให้สำนักทะเบียนดาวน์โหลดหนังสือกรมการปกครองดังกล่าว จาก www.pokkrongnakhon.com มุมหนังสือราชการ (จังหวัด) หน้าเว็บไซต์

ที่ทำการปกครองจังหวัด
กลุ่มงานปกครอง
โทร./โทรสาร ๐-๗๕๓๔-๐๗๓๘
www.pokkrongnakhon.com

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
เลขรับ 19818
วันที่ ๑๐ ก.ย. ๒๕๖๓ เวลา ..... น.

ที่ มท ๐๓๐๙.๘/ว ๒๓๗๐๔

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

ที่ทำการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช
เลขรับ 5736
วันที่ 14 กย 2563 เวลา ..... น.

๓ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดเชียงราย)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๘/๒๓๖๖๔ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๓

ด้วยกรมการปกครอง ได้ตอบข้อหารือของจังหวัดเชียงรายเกี่ยวกับกรณีการขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ ประเด็นการแก้ไขรายการสถานที่เกิดในทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูง โดยแก้ไขสถานที่เกิดจาก “เกิดนอกประเทศ” เป็น “เกิดในประเทศ” สามารถดำเนินการได้หรือไม่ อย่างไร รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่แนบมาพร้อมนี้

กรมการปกครอง พิจารณาแล้วเห็นว่า การตอบข้อหารือดังกล่าวข้างต้น สามารถใช้เป็นอุทาหรณ์ สำหรับสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่ง ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานสถานะบุคคลและสัญชาติ ให้ถูกต้อง เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงขอให้จังหวัดทุกจังหวัด แจ้งสำนักทะเบียนในพื้นที่รับผิดชอบให้ถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีนัส สีสุข)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนสัญชาติและการทะเบียนฯ
โทร. ๐ ๒๗๙๑ ๗๓๓๐
โทรสาร ๐ ๒๙๐๖ ๙๒๑๖

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๙.๘/๒๓๖๖๔

กรมการปกครอง
ถนนอัษฎางค์ กทม ๑๐๒๐๐

๓ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง หารือกรณีการขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย

อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงราย ด่วนที่สุด ที่ ชร ๐๐๑๘.๑/๒๐๕๘๖ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๓

ตามที่จังหวัดแจ้งว่า ได้รับข้อหารือจากอำเภอแม่จัน กรณีการขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ ราย นายอาเหล งัวยา เกิดปี พ.ศ. ๒๔๘๑ อายุ ๘๒ ปี และนางอาหวู่มิ งัวยา เกิดปี พ.ศ. ๒๔๘๕ อายุ ๗๘ ปี ซึ่งบุคคลทั้งสองอ้างว่าเป็นบุคคลบนพื้นที่สูง สัญชาติลีซอ มีสถานที่เกิดในประเทศไทยตามหลักฐานบัญชีสำรวจบุคคลในบ้านตามโครงการสำรวจข้อมูลประชากรชาวเขา ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ - ๒๕๓๐ ของกรมประชาสงเคราะห์ และพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือให้การรับรอง ซึ่งขัดแย้งกับข้อมูลตามทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูง สำรวจเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่ระบุสถานที่เกิดว่าประเทศพม่า ประกอบกับหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๑๓๑ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท ๐๓๑๐.๑/ว ๑๗ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ กำหนดแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขรายการในทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูง สรุปว่ามิให้แก้ไขสถานที่เกิดจาก “เกิดนอกประเทศ” เป็น “เกิดในประเทศ” เพราะจะทำให้เกิดสิทธิในการขอมีสัญชาติไทย อีกทั้งยังมีคำพิพากษาศาลอาญาอ้างถึงหนังสือกรมการปกครองทั้งสองฉบับดังกล่าว จึงหารือว่าหากอำเภอแม่จันจะแก้ไขทะเบียนประวัติฯ ของนายอาเหล งัวยา และนางอาหวู่มิ งัวยา โดยใช้หลักฐานบัญชีสำรวจบุคคลในบ้านของกรมประชาสงเคราะห์และพยานบุคคล จะเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อหนังสือกรมการปกครองดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจังหวัดเชียงราย พิจารณาแล้วมีความเห็นให้อำเภอแม่จัน ดำเนินการออกหนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๒๐/๑) ให้แก่บุคคลทั้งสองรายเพื่อเป็นหลักฐานในการแก้ไขรายการสถานที่เกิดในทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูง ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๑๕ แล้วรับคำร้องขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ จึงขอหารือว่าความเห็นของจังหวัดเชียงรายถูกต้องหรือไม่ อย่างไร ความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้ว ขอเรียนดังนี้

๑. ลีซอ หรือ ลีซู เป็นชาวไทยภูเขากลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมตามข้อ ๖ (๖) ของระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง ของระเบียบฉบับดังกล่าว กำหนดว่าชาวไทยภูเขาที่จะได้รับการลงรายการสัญชาติไทยโดยการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลเข้าในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) จะต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และข้อ ๑๑ วรรคสาม กำหนดเรื่องการวินิจฉัยสัญชาติของบุคคลกลุ่มนี้โดยให้

/สันนิษฐาน...

สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรระหว่างวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๔๕๖ ถึงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ เป็นบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้เป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากระเบียบที่กล่าวถึง จะเห็นว่า ชาวไทยภูเขากลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิม ๙ เผ่า สามารถขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) โดยไม่จำเป็นต้องมีทะเบียนประวัติ เพียงแต่ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรระหว่างวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๔๕๖ ถึงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งต่างจากบุคคลบนพื้นที่สูงที่ไม่ใช่ชาวไทยภูเขา ๙ เผ่า จะขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ได้ต่อเมื่อต้องเป็นบุคคลที่ทางราชการได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวไว้แล้ว ตามข้อ ๑๑ วรรคสอง ของระเบียบฉบับเดียวกัน

๒. การพิสูจน์สถานะการเกิด และสัญชาติของผู้ยื่นคำร้องขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๑๑ วรรคสี่ ให้สันนิษฐานจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่ออกโดยส่วนราชการ หรือพยานแวดล้อม โดยข้อ ๑๒ กำหนดให้ผู้ยื่นคำร้องสามารถอ้างเอกสารการจดทะเบียนราษฎรชาวเขา (ท.ร.ช.ข.) หรือเอกสารการสำรวจข้อมูลประชากรชาวเขาระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๘ – ๒๕๓๑ (ทะเบียนสำรวจบัญชีบุคคลในบ้าน) ซึ่งกรมประชาสงเคราะห์และหน่วยงานในสังกัดให้การรับรองเพื่อเป็นหลักฐานพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของตนได้

๓. อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการได้สัญชาติไทยของชาวไทยภูเขากลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นการได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามหลักดินแดน กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักร ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนและถูกต้องในการปฏิบัติงานนายทะเบียนอาจเรียกตรวจหลักฐานการเกิดของผู้ยื่นคำร้อง เช่น สูติบัตร หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑ หรือ ท.ร.๒๐/๑) หรือหนังสือรับรองสถานที่เกิด เป็นต้น ตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๔ เรื่อง การเปลี่ยนสถานะทางทะเบียนราษฎรกรณีบุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยซึ่งมีบิดาหรือมารดาสัญชาติไทย อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้ยื่นคำร้องที่เป็นผู้สูงอายุซึ่งอาจมีปัญหาเรื่องพยานบุคคลที่รู้เห็นการเกิด ไม่สามารถติดตามตัวพยานมาให้การรับรองต่อนายทะเบียนได้ ก็ให้ใช้กระบวนการประชาคมหมู่บ้านหรือชุมชนหรือการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านรับรองแทนได้ตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๘/ว ๔๐ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาให้สัญชาติไทยแก่ผู้สูงอายุไร้สัญชาติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. ๒๕๔๓

๔. สำหรับประเด็นข้อกังวลของอำเภอแม่จันเกี่ยวกับการแก้ไขรายการสถานที่เกิดในเอกสารทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูง และการใช้พยานบุคคลหักล้างพยานเอกสาร รวมถึงการกล่าวถึงหนังสือสั่งการของกรมการปกครองในคำพิพากษาศาลอาญา นั้น ขอเรียนว่า

๔.๑ ทะเบียนประวัติบุคคลบนพื้นที่สูง รวมถึงทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ที่นายทะเบียนจัดทำขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรหรือตามมติคณะรัฐมนตรี เป็นเอกสารการทะเบียนราษฎร หากรายการใดที่นายทะเบียนจดบันทึกไว้ในเอกสารดังกล่าวเป็นรายการที่ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงและไม่ได้เกิดจากการกระทำโดยเจตนาทุจริต ย่อมสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้โดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมีฐานะเป็นกฎหมายลำดับรองที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยข้อ ๑๑๕ (๒) กำหนดเรื่องการแก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรโดยใช้พยานบุคคล ให้นายอำเภอเป็นผู้พิจารณา

/อนุมัติ...

อนุมัติ ประกอบกับประเด็นการแก้ไขเอกสารราชการโดยใช้พยานบุคคลหักล้างพยานเอกสารนั้น มีปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาหลายฎีกา เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๕/๒๕๓๐ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๕๙/๒๕๓๐ เป็นต้น อีกทั้งสำนักทะเบียนกลางได้แจ้งซักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎรที่ไม่ถูกต้องโดยเน้นย้ำให้นายทะเบียนและเจ้าพนักงานที่มีหน้าที่และอำนาจตามระเบียบกฎหมายถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๑๑๕ เป็นสำคัญ เช่น หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๔๘ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ เรื่องการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หนังสือกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๐๔๒ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เรื่อง ซักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาเรื่องสัญชาติและสถานะบุคคล หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๓๗๘ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เรื่อง การแก้ไขเอกสารการทะเบียนราษฎรที่มีรายการไม่ถูกต้อง เป็นต้น

๔.๒ โดยหลักกฎหมายทั่วไป กฎหมายที่บัญญัติขึ้นภายหลังหากมีสาระบัญญัติที่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายที่มีอยู่ก่อนแล้ว กฎหมายที่บัญญัติขึ้นภายหลังย่อมมีผลหักล้างกฎหมายที่มีอยู่ก่อนซึ่งเป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๔๐/๒๕๔๙ และเรื่องเสร็จที่ ๙๐๙/๒๕๕๐ อีกทั้ง กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ รวมถึงหนังสือสั่งการที่มีเนื้อหาขัดรัฐธรรมนูญย่อมไม่มีผลใช้บังคับ โดยเฉพาะถ้าเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ประกอบกับการกำหนดแนวทางปฏิบัติโดยไม่ให้แก้ไขรายการสถานที่เกิดจาก “นอกประเทศ” เป็น “ในประเทศ” โดยระบุเหตุผลว่าจะทำให้เกิดสิทธิในการขอมีสัญชาติไทยนั้น มีลักษณะเป็นการละเมิดและรอนสิทธิของคนที่เกิดในราชอาณาจักร แต่มีรายการทะเบียนราษฎรที่ไม่ถูกต้องทำให้ไม่สามารถขอมีสัญชาติไทยได้ จึงไม่มีผลใช้บังคับ นอกจากนี้คำพิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางตามหนังสือที่อำเภอแม่จันกล่าวอ้างนั้น ย่อมมีผลผูกพันเฉพาะคู่ความในคดีเท่านั้น ไม่สามารถยกขึ้นกล่าวอ้างกับบุคคลภายนอกได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๕ โดยมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้อง เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๘๙๘/๒๕๖๑ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๐๘/๒๕๖๓ เป็นต้น

ดังนั้น ถ้านายอำเภอแม่จันตรวจพิจารณาหลักฐานของผู้ร้องแล้ว เห็นว่ามีคุณสมบัติเป็นไปตามระเบียบกฎหมาย ก็สามารถดำเนินการให้ได้ตามคำร้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้นายอำเภอแม่จัน และอำเภออื่นรวมถึงสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบ ถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนาคม ชังจิระ)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักบริหารการทะเบียน
ส่วนสัญชาติและการทะเบียนฯ
โทร ๐-๒๗๙๑-๗๓๓๐